

BIODIVERSITEIT

Europese topnatuur op het Kennemerstrand

Met een bloemenzee van zeldzame planten laat de natuur van het Kennemerstrand zien dat recreatie en veiligheid niet ten koste hoeven te gaan van biodiversiteit. Een bezoek aan de parel van het Nederlandse duingebied.

Tekst Joop Mourik

Op het strand van IJmuiden een ongekend soortenrijke duinvallei ontstaan. Wat een bloemenzee, wat een diversiteit! Je vindt hier bijna alles wat de kustnatuur te bieden heeft. De voorzomer begint met een rozerood tapijt van riet- en vleeskleurige orchissen en gele linten van ratelaar langs de paden. Dan komen de zomerse velden van moeraswespenorchis op een ondergrond van geelhartje, ogentroost, bitterling en andere juweeltjes voor de aandachtige plantenspeurders. Tegen augustus volgt het wit van parnassia met het violet van slanke gentiaan en gaan de paden schuil onder een waas van witte honingklaver. Daarboven veel vlinders en het snorrend volkje van torren, kevers, bijen en hommels.

GROENKNOLORCHIS

Het begon zo'n vijftig jaar geleden met de verlenging van de Zuidpier. Als reactie bouwde zich een boogvormige strandvlakte op tot een kilometer uit de kust. Aan de landzijde waaide het zand op tot lage duintjes. Kustplanten vestigden zich, trek- en zeevogels vonden er voedsel en een rustplaats en ook de mens raakte geïnteresseerd. Het nieuwe land kon ontwikkeld worden voor recreatie en bedrijvigheid. In 1993 werd duinenrij langs de baai opgeworpen. Het zandgat aan de binnenzijde werd een meer, langs de pier kwam een jachthaven en bebouwing.

De strandnatuur kwam onstuimig terug. De nieuwe zeereep raakte begroeid met helm en andere pioniers als blauwe zeedistel, zeevolfsmelk, zeevinde en zeeraket. De stenen omgeving van de pier werd het domein van planten van

zeedijken en zeedorpen. En dan de strandvlakte van bijna dertig hectare rond het binnenmeer zelf. Na de afsnoering begon de verzoeting van het grondwater en ontwikkelde de plantengroei zich razendsnel. Op de natte meeroever gingen de pioniervegetaties over in rietvelden en op de overgang van nat en droog in struwelen van voornamelijk wilgen en duindoorn. In de zone waar kalkrijke kwel uit het achterliggende duinmassief het grondwater aanvult, pakte Flora groots uit. Hier ontstonden bloemrijke kruidenvegetaties met kruipwilg en knobbies die welhaast uniek zijn voor de vastelandskust.

Planten verschenen die in Zuid-Kennemerland uiterst zeldzaam zijn zoals groenknolorchis en teer guichelheil of al lang verdwenen zoals vlozegge, moeraskartelblad en galigaan; vele zelfs in honderd- tot duizendtallen. Dieren volgden. Konijnen vestigden zich in de duintjes onder de bosjes. Rugstreepvanden vonden de weg naar de meeroever en kruipen daar nu de hele zomer met duizenden rond. Er verschenen ook broedvogels van riet en struweel zoals baardmannetje, blauwborst en nachtegaal. En mensen kunnen vrijuit van al dat moois genieten, het Kennemerstrand is vrij toegankelijk.

MAAIEN EN GRAZEN

Konijnen onderhouden de kruidenvegetaties door begrazing. Ze worden geholpen door vrijwilligers die willen voorkomen dat bosjes en ruigten de overhand krijgen. De Vrienden van het Kennemerstrand, een werkgroep van de KNNV afdeling Haarlem e.o. en de Stichting Duinbehoud, maaien jaarlijks

ruim tien hectare en bevorderen de structuurvariatie door plaatselijke kap van struiken. In 2009 is een deel van de overgroeide strandduintjes tot op het kale zand geplagd om nieuw leefgebied te creëren voor de heivlinder. De Vrienden en vele andere vrijwilligers blijven de ontwikkelingen op de voet volgen en de handen uit de mouwen steken om de droomvallei te laten voortbestaan.

Meer informatie: www.knnv.nl/haarlem/kennemerstrandwerkgroep

Boven - Blauwborst.

Beeld Alie Postma

Onder - Vrijwilligers voorkomen dat bosjes en struiken de overhand krijgen.

Beeld Anneke Koper